

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS SELITYSTEN ANTAMISESTA KESKINÄISTÄ OIKEUSAPUA RIKOSASIOISSA KOSKEVAAN EUROOPPALAISEEN YLEISSOPIMUKSEEN SELLAISENA KUIN SE ON MUUTETTUNA SEN TOISELLA LISÄPÖYTÄKIRJALLA

1 Päätöksen sisältö

Päätöksessä ehdotetaan annettavaksi päätöksessä selostetun mukaiset selitykset keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen sellaisena kuin se on muutettuna sen toisella lisäpöytäkirjalla.

2 Päätöksen tausta

Selitykset koskisivat Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) nimeämistä toimivaltaiseksi viranomaiseksi selityksissä tarkoitetuissa tilanteissa. Selityksiä ja niiden antamista on käsitelty hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi Suomen osallistumisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) toimintaan sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 184/2020 vp). Esityksessä on ehdotettu lainsäädäntömuutoksia, joiden tekemistä tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annetun neuvoston asetuksen ((EU) 2017/1939, EPPO-asetus) on katsottu edellyttävän.

Esityksen mukaisesti EU:n neuvoston rikosasiayhteistyön työryhmässä (COPEN) on valmisteltu EPPO-asetuksen 104 artiklan johdosta selitys sitä täydentävine lisäselityksineen, joilla EPPO:n toimintaan osallistuvat jäsenvaltiot ilmoittaisivat EPPO:n oikeusviranomaiseksi vuoden 1959 oikeusapusopimuksen ja sen lisäpöytäkirjojen tarkoittamalla tavalla. Työryhmätyössä Euroopan neuvoston edustajat ovat arvioineet, että tällainen ilmoittaminen on kyseisen sopimuksen perusteella mahdollinen. Komissio ja EU:n neuvoston oikeuspalvelu ovat puolestaan katsoneet, että EPPO:n toimintaan osallistuvilla jäsenvaltioilla on oikeudellinen velvollisuus ilmoittaa EPPO toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Tarkoituksenmukaisena on pidetty, että kaikki EPPO:n toimintaan osallistuvat jäsenvaltiot toimittavat tätä koskevan selityksensä siten, että selitys on voimassa EPPO:n alkaessa hoitaa sille asetuksella annettuja tutkinta- ja syyttämistehtäviä. Selitykset on hyväksytty neuvoston kirjallisessa menettelyssä lokakuussa 2020. Samalla EPPO:n toimintaan osallistuvia jäsenvaltioita on kehoitettu toimittamaan selitykset Euroopan neuvostolle siten, että selitykset ovat voimassa EPPO:n aloittaessa. Tämänhetkisen tiedon mukaan EPPO:n on tarkoitus aloittaa toimintansa aikaisintaan maaliskuussa 2021.

Mainitussa hallituksen esityksessä on käsitelty myös eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta selityksen tai mahdollisten muita kansainvälisiä sopimuksia koskevien vastaavien selitysten tekemiselle. Koska selitys ei vaikuttaisi Suomen kansainvälisten velvoitteiden sisältöön tai laajuuteen jo hyväksytyyn asetukseen verrattuna ja koska selityksessä on kyse vain Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan määräytyvien toimivaltaisten viranomaisten nimeämisestä, selityksen tai mahdollisten muita kansainvälisiä sopimuksia koskevien vastaavien selitysten tekeminen ei esityksen mukaan edellytä eduskunnan suostumusta. Esityksen johdosta on hyväksytty siinä ehdotetut lait, jotka on vahvistettu tasavallan presidentin esittelyssä 15.1.2021.

Valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 3 §:n 9 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee Euroopan unionissa päätettäviin asioihin sekä niihin sisällöltään ja vaikutuksiltaan rinnastettaviin asioihin liittyvät toimenpiteet, jos ne edellyttävät valtioneuvoston päätöstä. Edellä todetun mukaisesti selitysten antaminen on katsottu tarpeelliseksi EPPO-asetuksen 104 artiklan johdosta. Selitysten antamisessa on siten kysymys EU-säädökseen liittyvästä toimenpiteestä, josta valtioneuvoston yleisistunto päättää.